МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
заступник директора
з навчально-виховної роботи
_____Олена ГАВРИШ
„29” 08 2025 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність

для студентів освітньо-професійної програми Економіка

спеціальності 051 Економіка

освітньо - професійний ступінь - фаховий молодший бакалавр

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС – 3

Розробник - РУДИЧЕНКО Зульфія, викладач

Програму розглянуто і схвалено цикловою комісію економічних спеціальностей

Протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Голова циклової комісії _____ Анна КОГУТ

Опис навчальної дисципліни

№	Назва	
1	Освітньо-професійна програма	Економіка
2	Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
3	Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
4	Шифр і назва спеціальності	051 Економіка
5	Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
6	Семестр(семестри)	III (БСО), I (ПЗСО)
7	Загальна кількість годин(кредитів ЄКТС)	90 годин / 3 кредити
8	Аудиторні заняття в тому числі: лекції практичні семінарські	50 30 4 16
9	Самостійна робота студента	40
10	Форма семестрового контролю	залік
11	Мова викладання	українська

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни	Мета викладання навчальної дисципліни – формування системи знань про соціально-економічні проблеми світового господарства, про закономірності розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, вивчення теоретичних основ світової економіки, специфіки формування, особливостей та тенденцій сучасного її розвитку.
Завдання вивчення дисципліни	Основним завданням вивчення дисципліни є: дослідження сутності категорій «міжнародні економічні відносини», «зовнішньоекономічна діяльність», «зовнішньоекономічні зв'язки», «зовнішньоекономічні операції»; визначення основних напрямків ведення зовнішньоекономічних операцій; освоєння техніки здійснення експортно-імпортних, валютних і митних операцій; оволодіння технікою укладання зовнішньоекономічних контрактів; ознайомлення з механізмами залучення іноземних інвестицій.

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 1. Здатність ідентифікувати інформацію та усвідомлювати проблеми предметної області, базові засади функціонування сучасної економіки. СК 2. Здатність обирати й застосовувати положення нормативно-правових актів для якісного виконання завдань та обов'язків професійної діяльності. СК 6. Здатність вирішувати професійні завдання з організації діяльності окремих підрозділів суб'єктів господарювання. СК 9. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів господарювання.
Програмні результати навчання:	
Результати навчання	РН 1. Знати свої права та обов'язки як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. РН 3. Здійснювати пошук, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності. РН 7. Володіти економічною термінологією, оперувати категоріями, поняттями предметної області соціально-економічних систем різного рівня. РН 9. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.

Пререквізити

Передумова для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами «Вступ до спеціальності», «Економічна теорія»

Постреквізити

Після набуття теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни переходити до вивчення наступних дисциплін: «Маркетинг», «Інвестування», «Економічний аналіз»

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінювання знань з дисципліни «Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність» здійснюється за дванадцяти бальною шкалою для студентів третього курсу на основі базової середньої освіти.

Рівень досягнень	Бали	Критерії оцінювання
I. Початковий	1 бал	Студент розрізняє об'єкти вивчення
	2 бали	Студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3 бали	Студент відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання.
II. Середній	4 бали	Студент з допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію.
	5 балів	Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило.
	6 балів	Студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосувати знання при виконанні завдань за зразком.
III. Достатній	7 балів	Студент правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
	8 балів	Знання студента є достатнім, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежить між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його логічна, хоч і має неточності
	9 балів	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
IV. Високий	10 балів	Студент має повні, глибокі знання, здатний використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення
	11 балів	Студент має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	12 балів	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань з дисципліни «Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність» здійснюється за чотири бальною шкалою для студентів першого курсу на основі повної загальної середньої освіти.

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» («5»)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється у повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
«Добре» («4»)	Оцінюється завдання, що містить відповідні, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточні, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
«Задовільно» («3»)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти, події, робити висновки, але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача. Дає не повні відповіді на заняттях.
«Незадовільно» («2»)	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповідні на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітленні неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущенні суттєві помилки.

Тематичний план

№ п/п	Назви змістовних модулів, тем	Всього годин	Аудиторні			Самостійна робота
			лекції	практичні	семінарські	
1	2	3	4	5	6	7
	Модуль 1					
1	Тема 1. Організаційно-правові основи зовнішньоекономічної діяльності підприємства	5	2			3
2	Тема 2. Валютне регулювання і кредитування зовнішньоекономічної діяльності	4	2	2		
3	Тема 3. Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві	6	2			4
4	Тема 4. Організація і техніка зовнішньоторговельних операцій	8	2		2	4
5	Тема 5. Зовнішньоекономічний договір	7	2		2	3
	Модуль 2					
6	Тема 6. Міжнародний рух капіталу	8	2		2	4
7	Тема 7. Світовий ринок технологій	8	2		2	4
8	Тема 8. Міжнародна міграція робочої сили	8	2		2	4
9	Тема 9. Міжнародна економічна інтеграція	6	4		2	
	Модуль 3					
10	Тема 10. Організація діяльності митної служба України	5	2			3
11	Тема 11. Транспортне і страхове забезпечення зовнішньої торгівлі	8	2		2	4
12	Тема 12. Організація і функціонування підприємств з іноземним капіталом	8	2		2	4
13	Тема 13. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності	7	2	2		3
14	Тема 14. Неправомірні дії в сфері зовнішньоекономічної діяльності та відповідальність за їх здійснення	2	2			
	Всього	**90**	**30**	**4**	**16**	**40**

Зміст програми навчальної дисципліни

№ заняття	Назва розділу, модуля, теми програми. Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин			Види навчальних занять та методи їх проведення	Навчально-методична література, унаочнення, методичні рекомендації, інструкційні матеріали, тощо	Самостійне вивчення	Форми контролю
		всього	ауд.	самост.				
Модуль 1								
1	**Організаційно-правові основи зовнішньоекономічної діяльності підприємства**	5	2	3	Лекція	/1, ст.. 4-12/ /2, ст.. 7-25/ /3, ст.. 14-21/	4. Принципи зовнішньоекономічної діяльності України /1, ст. 9/	
	1. Сутність і необхідність зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність України				розповідь, демонстрація			
	2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності 3. Міжнародне регулювання зовнішньоекономічної діяльності							Фронтальне опитування
2	**Валютне регулювання і кредитування зовнішньоекономічної діяльності**	2	2		Лекція	/1, ст. 38-44/ /2, ст.. 60-111/		
	1. Валютне регулювання 2. Валютний курс 3. Валютні ринки та валютні операції				Розповідь, бесіда			Фронтальне опитування
3	***Практичне заняття № 1*** Облік валютних операцій	2	2		Практичне заняття	/1, ст. 38-44/ /3,ст.. 59-61/		Захист практичної роботи
4	**Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві**	6	2	4	Лекція	/1, ст.. 13-16/	4.Стратегія маркетингу в зовнішньоекономічній діяльності /1, ст. 15-16/	
	1. Вихід підприємства на зовнішній ринок				Розповідь, бесіда			Усне опитування по питаннях
	2. Маркетингові дослідження в зовнішньоекономічній діяльності							

	3. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві							
5	**Організація і техніка зовнішньоторговельних операцій** 1. Основні форми та методи здійснення зовнішньої торгівлі 2. Види угод у традиційних і зустрічних зовнішньоторговельних операціях 3. Види договорів у непрямих зовнішньоторговельних операціях	6	2	4	Лекція	/1, ст.. 16-20/ /2. ст.. 27-59/	4. Системи цін і знижок, що діє в міжнародній торгівлі 5. Документальне забезпечення і оподаткування експортно-імпортних операцій /1, ст. 16-20/	
6	***Семінарське заняття № 1*** Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та порядок їх реєстрації	2	2		Семінарське заняття	/1, ст.. 16-20/ /2, ст.. 27-59/ /3, ст.. 28-41/		Захист рефератів
7	**Зовнішньоекономічний договір**	5	2	3	Лекція	/1, ст.. 16-20/ /3, ст.. 28-41/	4. Типи зовнішньоекономічних договорів 5. Види зовнішньоекономічних договорів /1, ст. 60-62/	
	1. Вибір контрагента				Розповідь, бесіда			Усне опитування
	2. Підготовка і проведення переговорів з іноземними партнерами							
	3. Структура та зміст зовнішньоекономічного договору (контракту) купівлі-продажу							
8	***Семінарське заняття № 2*** Зовнішньоекономічні договори	2	2		Семінарське заняття	/1, ст.. 16-20/ /2, ст.. 27-59/	Захист рефератів / модульний контроль	
	Всього по модулю	***30***	***16***	***14***	Модульний контроль			
	Модуль 2							
9	**Міжнародний рух капіталу**	6	2	4	Лекція	/4, ст.. 78-97/ /5, ст.. 15-17/	5. Сучасні тенденції міжнародного руху капіталу 6. Стан та проблеми іноземного	
	1. Сутність та причини міжнародного руху капіталу				Розповідь, бесіда			Усне опитування по питаннях
	2. Інвестиції, їх суть.							
	3. Міжнародний кредит							

	4. Поняття та причини світової заборгованості						інвестування в Україні /4, ст.. 90-97/	
10	***Семінарське заняття № 3*** Міжнародні валютно-кредитні відносини і рух капіталу	2	2		Семінарське заняття	/4, ст.. 78-97/ /6, ст.. 22-24/ /9, ст.. 48-53/		Захист рефератів
11	**Світовий ринок технологій**	6	2	4	Лекція	/7, ст.. 31-37/ /9, ст. 48-53/	4. Інноваційний потенціал України 5. Роялті 6. Паушальні платежі /9, ст. 48-53/	
	1. Об'єктивна обумовленість і структура світового ринку технологій				Розповідь, бесіда			Усне опитування
	2. Об'єкти та суб'єкти світового ринку технологій, форми і канали трансферу технологій							
	3. Державне регулювання передачі технологій							
12	***Семінарське заняття № 4*** Міжнародні науково-технічні відносини	2	2		Семінарське заняття	/6, ст.. 22-24/ /9, ст.. 22-26/		Захист рефератів
13	**Міжнародна міграція робочої сили**	6	2	4	Лекція	/4, ст.. 100-108/ /7, ст.. 45-50/	4. Стан міграційних потоків з України та в Україну 5. Державне регулювання зовнішньої міграції в Україні /4, ст.108-113/	
	1. Міжнародна трудова міграція: суть, причини, форми				Пояснення з використанням прикладів			Перевірка конспекту
	2. Економічні і неекономічні наслідки трудової міграції							
	3. Напрямки і форми регулювання міграційних процесів							
14	***Семінарське заняття №5*** Наслідки міжнародної міграції робочої сили	2	2		Семінарське заняття	/9, ст.. 53-59/		Захист рефератів
15	**Міжнародна економічна інтеграція**	2	2		Лекція	/4, ст.. 162-160/ /9,ст.. 33-56/		
	1. Сутність і форми економічної інтеграції							
	2. Історія європейської економічної інтеграції				Розповідь, демонстрація			Фронтальне опитування
	3. Наслідки міжнародної світової інтеграції							
	4. Основні інтеграційні угрупування							

16	**Становлення і розвиток світової економічної інтеграції**	2	2		Лекція	/4, ст. 160-174/ /9, ст.. 36-59/		
	1. Інтеграційні об'єднання країн Північної та південної Америки				Розповідь, демонстрація			Письмове опитування
	2. Інтеграційні об'єднання в Азійсько-Тихоокеанському регіоні							
	3. Об'єднання країн, до складу яких входить Україна							
	4. Перспективи України на шляху світової інтеграції							
17	***Семінарське заняття № 6*** Шлях інтеграції України до системи світо господарських зв'язків	2	2		Семінарське заняття	/4, ст.. 162-174/ /6, ст.. 22-24/		Захист рефератів
	Всього по модулю	***30***	***18***	***12***	Модульний контроль			
	Модуль 3							
18	**Організація діяльності митної служба України**	5	2	3	Лекція	/1, ст.. 25-32/ /2, ст. 155-191/ /3, ст. 48-59/	4. Основні принципи митного регулювання 5. Єдиний митний тариф України /1, ст.. 25-32/	
	1. Митні органи України				Пояснення з використанням прикладів			Перевірка конспекту
	2. Митні документи та порядок їх оформлення							
	3. Порядок переміщення товарів через митний кордон							
19	**Транспортне і страхове забезпечення зовнішньої торгівлі**	6	2	4	лекція	/1, ст.. 33-37/		
	1. Зміст та умови транспортного забезпечення ЗЕД				Розповідь, бесіда		4. Основні види страхування в ЗЕД /1, ст.. 33-37/	
	2. Страхування вантажів під час міжнародних перевезень 3. Види транспортних перевезень							
20	***Семінарське заняття №7*** Організація підприємств з іноземним капіталом	2	2		Семінарське заняття	/1, ст.. 21-32/ /3,ст.. 22-28/		Захист рефератів

21	**Функціонування підприємств з іноземним капіталом** 1. Спільні підприємства	6	2	4	Лекція	/1, ст. 21-32/ /2, ст.. 394-418/	4. Міжнародні орендні операції /1, ст. 21-32/	
	2. Вільні економічні зони				Розповідь,			Усне
	3. Офшорні зони				демонстрація			опитування
22	***Семінарське заняття № 8*** Створення спільних підприємств	2	2		Семінарське заняття	/1, ст.. 21-32/ /2, ст.. 394-418/		Захист рефератів
23	**Аналіз зовнішньоекономічної діяльності**	5	2	3	Лекція	/2, ст.. 192-259/	4. Аналіз фінансового стану підприємства, що займається зовнішньоекономічною діяльністю /2, ст.. 192-259/	
	1. Зміст та завдання економічного аналізу в сфері зовнішньоекономічної діяльності				Розповідь, демонстрація			Усне опитування по питаннях
	2. Аналіз та оцінювання експортних операцій							
	3. Аналіз і оцінювання імпортних операцій							
24	***Практичне заняття № 2*** Аналіз та оцінювання експортно-імпортних операцій	2	2		Практичне заняття	Практичне заняття /2, ст.. 447-480/		Захист практ.роботи
25	**Неправомірні дії в сфері зовнішньоекономічної діяльності та відповідальність за їх здійснення**	2	2		Лекція	/3, ст.. 57-59/		
	1. Поняття неправомірних дій у сфері зовнішньоекономічної діяльності				Пояснення з використанням прикладів			Фронтальне опитування
	2. Відповідальність у сфері зовнішньоекономічної діяльності 3. Види та форми відповідальності 4. Порядок здійснення відповідальності							
	Всього по модулю	***30***	***16***	***14***	Модульний контроль			
	Разом	***90***	***50***	***40***				

Рекомендована література

основна

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчально-методичний посібник/Андрійчук Т.М., Грушевська Л.І., Нікітчини Л.В. – НМЦ, 2007 – 74с.
2. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Підоучник для студентів вищих навчальних закладів/Бутинець Ф.Ф, Жиглей І.В., Пархоменко В.М – Житомир: ПП Рута, 2001 – 544с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник/Калинчук Л.І. – НМЦ, 2002 – 68с.
4. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с.
5. Міжнародні економічні організації: навч. Посіб./А.Е. Воронкова, Л.В. Єрохіна, Л.Ш. Рябенко. – К.: ВД»Професіонал», 2006. – 352с.

додаткова

1. Міжнародна економіка: навч. Посіб./ В.Г. Герасимчук, С.В. Войтко. – К.: Знання, 2009. – 302с.
2. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: практикум/ Козик В.В., Панкова Л.А.., Григорєв О.Ю., Босак А.О. – К.: Вікар, 2003 – 368с.
3. Кредитно-модульний курс з міжнародної економіки: навч. Посіб./Ю.Г. Козак, Ю.В. Макогон, Н.С. Логвінова – К.: Центр ученої літератури, 2008 – 296с.
4. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини: практикум, навч - практ. посіб./Липов В.В.- К.: ВД «професіонал», 2009 – 336с.

Інформаційні ресурси

1. Практичні навички для бізнесу – курс по експортній діяльності - https://business.olx.ua
2. Зовнішньоекономічна діяльність. Міністерство економіки України - https://me.gov.ua
3. Загальнодоступний інформаційно – довідковий ресурс - https://zir.tax.gov.ua
4. Зовнішньоекономічна діяльність в умовах війни - https://biz.ligazakon.net